HƏYAT VƏ FƏALİYYƏTİNİN ƏSAS TARİXLƏRİ

Mustafa bəy Ağabəy oğlu Topçubaşov 1895-ci il avqustun 5-də Qərbi Azərbaycanın Göykümbət kədində anadan olmuşdur.

1901	O dövrdə yenicə yaranan, görkəmli Azərbaycan rəssamı Mirzə Qədim İrəvaninin nəvəsi Mirzə Rza Qədimovun azyaşlılar üçün açdığı məktəbə daxil olub.
1904	İbtidai təhsilini başa vuran Mustafa Topçubasov İrəvanda fəaliyyət göstərən rusdilli kişi gimnaziyasında orta təhsilini davam etdirib.
1914	Gimnaziyanı qızıl medalla bitirdikdən sonra Mustafa bəy Kiyev Dövlət Universitetinin Tibb fakültəsinə daxil olub.
1919	Təhsilini başa vuran gənc həkim Naxçıvan və Bakı xəstəxanalarında cərrahlıq edib.
1920-1923	Bakı Dövlət Universitetinin tibb fakültəsinin cərrahlıq klinikasında ordinator işləyib. Mustafa bəy BDU-nun tibb fakültəsində fəaliyyətə cəlb edilən ali tibb təhsilinə malik ilk milli kadr olub.
1926	Almaniyaya elmi ezamiyyətə göndərilən və oradan qayıtdıqdan sonra doktorluq dissertasiyasını müdafiə edən ilk milli kadrlardan biri kimi də iz qoyub.
1923-1930	BDU-nun tibb fakültə cərrahlığı klinikasında assistent işləmişdir.
1930	"Malyariya mənşəli splenomeqaliyanın klinikası, patologiyası və cərrahi müalicəsi" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmiş, bu işin elmi əhəmiyyətinə görə Mustafa bəy Topçubaşova tibb elmləri doktoru alimlik dərəcəsi və professor adı verilmişdir. Eyni zamanda o, Azərbaycan Tibb Universitetinin cərrahiyyə kafedrasının müdiri seçilərək ömrünün sonuna qədər həmin vəzifəni şərəflə yerinə yetirmişdir.
1937	Dünya anesteziologiya elmi tarixində ilk dəfə olaraq orijinal keyitmə üsulunu – inyeksion efır-yağ narkozunu – analgeziya üsulunu kəşf etmişdir.
1940	Azərbaycanın Əməkdar elm xadimi adına layiq görülmüşdür.
1943	Stalin mükafatına layiq görülmüşdür.
1945	SSRİ Xalq Səhiyyə Komissarlığı Elmi Tibbi Şurası tərəfindən Farmakologiya Komitəsinin iclasında efır-yağ qarışığının "Analgezin" adı altında istehsal edilməsinə icazə verilmişdir.
1945-1948	Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının **Eksperimental Tibb İnstitutunda direktor vəzifəsində çalışmışdır.**

1945-1950	Respublikanın baş cərrahı və Azərbaycan SSR Səhiyyə Nazirliyi Tibb Xidməti İdarəsinin sədri vəzifəsini yerinə yetirib. Alimin yenidən yaradılmış Azərbaycan Elmlər Akademiyasına seçilmiş 15 görkəmli alimlərin sırasında yer almışdır.
1951-1956	Azərbaycan Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti olmuşdur.
1947-1949	Eksperimental Tibb İnstitutuna rəhbərlik etmişdir.
1949	SSRİ Tibb Akademiyasının müxbir üzvü,
1960	SSRİ Tibb Akademiyasının həqiqi üzvü seçilmişdir.
1951	Mustafa bəy Topçubaşov həyatının sonuna qədər Azərbaycan Elmlər Akademiyası prezidentinin müavini vəzifəsində işləmişdir. Bu ildən ömrünün sonunadək Azərbaycan Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti olub.
1952	Bolqarıstan Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü seçilmişdir.
1954	XI Lissabon konqresində Ümumdünya Cərrahlar Assosiasiyasının üzvü seçilmişdir.
1955-1959	Azərbaycan SSR Ali Sovetinin sədri olmuşdur.
1956	Berlində Cərrahların Beynəlxalq Konqresində sovet tibb elmini təmsil edən görkəmli alim, novator-cərrah kimi çıxış edib.
1959	Ümumdünya Sülh Şurasının gümüş medalına layiq görülmüşdür.
1960	SSRİ Tibb Elmləri Akademiyasının akademiki seçilmişdir.
1964	Tibb elminin inkişafındakı, xüsusilə analgezin inyeksiya üsulunun işlənib hazırlanmasındakı xidmətləri A.V.Vişnevski adına xatirə medalı ilə təltif olunmuşdur.
1967-1971	Azərbaycan SSR Ali Sovetinin sədri olmuşdur.
1969-1981	Azərbaycan Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti olmuşdur.
1975	80 illik yubileyi ərəfəsində SSRİ-nin ali mükafatına - Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adına layiq görülmüşdür.
1981	Noyabr ayının 20-də Bakı şəhərində vəfat edib, Fəxri Xiyabanda dəfn olunmuşdur.
1995	31 iyul tarixində Ümummilli liderimiz dahi Heydər Əliyev Mustafa Ağabəy oğlu Topçubaşovun anadan olmasının 100 illik yubileyinin dövlət səviyyəsində keçirilməsi haqqında sərəncam imzalamışdır.

	Anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə ATU-nun III Cərrahi xəstəliklər kafedrasında - 51 il çalışdığı iş otağında (Əfəndiyev adına 2 saylı şəhər xəstəxanası) "Xatirə Muzeyi"nin təntənəli açılışı olub.
2025	10 iyun tarixində Akademik Mustafa Topçubaşovun 130 illiyinin qeyd edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidenti Sərəncam imzalamışdır.